

“જાતિગત ભેદભાવ, ઘરેલુ હિંસા અધિનિયમ ૨૦૦૫ અને સ્ત્રીઓ માટેની સરકારની યોજનાઓ વિષય પર જિલ્લા વિવિધલક્ષી મહિલા કલ્યાણ કેન્દ્રોની તાલીમ”

૧૬, ૧૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮
પ્રેક્ષાવિશ્વભારતી, ગાંધીનગર

-: આયોજક :-
જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટર, અમદાવાદ.

-: સહયોગ :-
મહિલા અને બાળવિકાસ વિભાગ,
ગુજરાત રાજ્ય

«Mikölk

{rn÷k MkpÅöirkfhýLkk ¼køkYÄku fr{&™h {rn÷k yLkuçkk÷rðfMkLke f[ne ikhVúke yf çknk÷k ÖPkÅk ÄhkÖike PksLkk nK÷ çknLkkLkurðÖÄükefkuPkøP {køkEþk {÷e hnuikðtu{k÷¼M¼¼trfhök «PíLk ÜKE hnt- Au yk yLkMkÅkLkurð¼køk îkhk rððÄ÷úke {rn÷k fÖPký flýkLke þYykík fhök{kt ykð÷- Au

yk flýkLke fk{økehe Mko[khWÄku[k÷u yLkuøkkBp MíkhLke çknLkkLkk «&™kLkk Wf÷- {kxuyk flýkuryMkhfkhf ¼q{fk ¼sðuikuWÆ÷Púke SÖ÷k MíkhLkk rððÄ÷úke {rn÷k fÖPký flýkLkk Mkt[k÷f, MknMkt[k÷f ík÷S Mkk{krsf fkpfhLke çkurEðMkeþ íkk÷e{ {rn÷k yLkuçkk÷rðfMk rð¼køk ík÷S slzh rhMkkMkoMkLxhLkk Mkpöík WÄk{÷uPk÷sðk{kt ykð÷-.

yk íkk÷e{Lkku nükwflýku{kt fkpðík fkpðíkkoykLke fk{økeheLkku fPkMk {÷ðÖkLkku ík÷S ík÷Lkk «&™kLkk rLkfk÷Lkkuíkk

y{u yk Mkkúku íkk÷÷{Lkku fk{økehe yniðk÷ hswfhe hìkk Aeyu ykþk Au fu ykÅk MkkLku yu WÄkPkøke rLkðzpu

({Lkkn {k ¼økík)

rLkþk{f

slzh helMkkMkoMkLxh, y{EkðkE.

yLk {rýfk

rĚĎMk - 1

1. Ākō¼q{fk 01
- h. Mōkōkík yLk«Mōkōkī [ik «ō [Lk 02
3. rōrōÄ÷úke {rn÷k fōPký flýkukunūkyLk«ōike{Kk ĀkrhĀMkík 03
4. yMhfkhf òzký - Mhfkhe {kα¾tyLkMk{ks 05

rĚĎMk - h

1. MkeykuyLkuykhōP - «&™kuyLkPksLkyku..... 07
2. ¼khík{k {rn÷kyku{Kk rōrōÄ fōPkýku..... 10
3. MkeykuyLkMk : rōrōÄ÷úke {rn÷k fōPký flýkúke ¼q{fk 12
4. ¼rō»PLe hkn 14
5. òneōxe {kōkēpk 15
6. ík÷e{kúkykúke Mq[..... 16

Ákþóv4g{fk

ykÁkýk EþLkk çkÁkhý{ktMkk{krsf®÷÷ok Mk{kLkíkkLkkurMkaÁkík «MÚkkÁkík Úkþ÷÷kuððk {auAu Eþ{kkt«Úk{k
Ákt[ð»keþ ÞksLkk (1974-78)Úke rðfMkLkk yr¼÷÷ok{kktÁkkþkLkk çkË÷÷kð Mkkúku þeykkkk Mþrðíkfhy
íkhV Íkf ykÁkðkLkkþY Úkþku ¼khík Mkhfkhu1990Lke Mkk÷÷{kt yk rËþk{ktyLkf Ák÷÷ktyku÷÷ðkLke Mkkúku
LkþLk÷÷ fr{þLk Vkn rð{kkLke h[Lkk fhe íkúkk çkÁkhý{kt 73{ktyLku 74{kkt MkaÁkhku íkhk MÚkkLkf
MðhkþþLke MkkMkkkykusðe fuLkøkhÁkk÷÷fkyku íkúkk Ákt[kþíkku{kkt {rn÷÷kyku {kxuyTMk{kík - ykhúkýLke
þYykík fhe. ¼khíkurdðÄ ykíkhk»xþþ Mk{sákyku{kktÁký ÁkkúkkLke Mkt{ríkLke {nkñ ÷÷okkðe. f÷÷kf
{nþðLkk XhkðkuðEyuíkkúíku{kkt 1975Lke Mkk÷÷{kt Úkþ÷÷ {ðMkefkuÁ÷÷kLk ykþ/ yðþLk, Vknðzo÷÷f÷÷þk
MxúkkSÍ, Lkhkçke; 1985 flðþLk ykkk y÷÷e{þLk ykþ/ yk÷÷ VkbMko ykþ/ zelMçe{elþLk ykkkMx
rð{kk (CEDAW) 1993, íkúkk 1995Lke Mkk÷÷{kt h[kþ÷÷k çkESþk zð÷÷hþLk yllz Á÷÷kVkuðVkn
yðþLkLkkM{kðþ Úkþ Au yk WÁkhkík Lkkhe ykËk÷÷Lkk Lkkhe{t[kúíkk MðÁÁf MkkMkkkykuÁký ÁkkúkkLk
fkþkoyTMuMþkykkkk «&TMkuMkË¼÷÷ðokþík ykËk÷÷Lkk íkhk þeykkkk Mþrðíkfhy {kxkk yTMf Lkðk
ykþk{kú÷÷ðkLke rËþk{kktÁkkúkkLkkVkkkLkkÁkþku yk{k, M{kks{k te M{kLkík, te MþrðíkfhyLke yTMu
þelkk ðþóíkef yrÁfkhdke Mknúkk MkË¼÷÷fkþËku LkeríkykuylkþksLkkkyku{kkt ½ýkt «kúMknf Ákrðíkkku
Úkþkt

{rn÷÷k MþrðíkfhyLkk ¼køkYÁkufr{kTMh {rn÷÷k yLkçkk÷÷rðfMkLke f[he íkhVúke yf çknk÷÷k ðþkÁk
Áhkðíke ÞksLkk nk÷÷ çknúkkkkurððÄúkkþkþþ {køkËþk {÷÷e hnuíkkð÷÷{k÷÷¼÷÷¼÷÷fhðk «þílLk fhe
Au

yokkW “fkLkçke Mknþ flý”, “{rn÷÷k {køkËþk flý” íkúkk “þðrík rðfMk flý” sðe ÞksLkk nk÷÷
{rn÷÷kykkkMkk{kSf íkúkk fklkçke úkkku hksokkh {÷÷ðk úkkkuíku{s þðríkkykTMu fkhfeEorðfMk úkkku
{ËËYÁk Úkðk ÞksLkkkykufkþþík níke.

yk ÞksLkk nk÷÷ MðÁÁf MkkMkkkykuflyLkMkt[k÷÷Lk fhíke níke. slkkkðþkÁk {þkËík níkk yk Èhf flý
WÁkh yf [ku÷÷Mk «fkhLke fk{÷÷kehe nkúkk Áhðk{ktykðíke níke. ykkke yf s flý WÁkhúke {rn÷÷kykkk
ík{k{k úkkLkk «&TMkuÁkhíð÷÷køkËþk Mknþ {÷÷uíku{s ykðk flýkuÈhf íkk÷÷fk {ÚkfMÚkkÁkðk{ktykðuíkðk
WÆþúke WÁkhkðík ðký ÞksLkkkykkuyf÷÷kefhý fhe “rððÄ÷÷ke {rn÷÷k fðþký flý” ÞksLkkLkkuy{÷÷
fhðk{ktykðþku

rsð÷÷k rððÄ÷÷ke {rn÷÷k flýkkkk úk{kíkkðÁkkLkk nkúkkke {rn÷÷k çkk÷÷rðfMk rð¼køk íku{s slzh rhMkkMko
Mkuxh íkhk íkk. 16/17 rzMkþçh, 2008Lkk hks çkurËðMkeþ íkk÷÷e{ rþrçhLkkykþksLk fhðk{ktykðþu
níkw

Mökökik yTMu «Mökku [¥k «ð [Lk

ikk÷e{ rprçkhLke pYykík slzh rhMkköMko
 MklxhLkk rLkpk{f Mki^{pe}. {Lkkn{kççntlk ¼ðkíLkk
 Mökökik «ð [Lkúke fhðk{kt ykðe níke. ©e ¼ðkíku
 yk{r^okík {nuçkLkku íkuçs íkk÷e{kúkeoykukkk
 ÓÈPÁkøf Mökökik fPð Mökökik çkkÉ ikoyk^{pe}yuyk
 íkk÷e{Lkk níkurðpLke M{k{s ykÁkíktisýkðPwfuÈhf
 íkk÷fkk fúkkLkk rðrðÄ ÷úke {rn÷k flüý Mkk [k
 yúke{kt {rn÷k MkpÁóikfhýLkk Èhf ÁkkMkkykukku
 æPkLk{kkt hk¾e fhu íkðku Au yk rÈpk íkhV sðk
 {kxukkk«Úk{ yk flüýkuMkkúkuòækp÷k ik{k{k fkpFhkkúke úk{ikkðÄkk fhðrsYhe Austlkkuyk «Úk{ «Pkk Au

ípkhçkkÉ {rn÷k yLkuçkkærdøfMkkLkk Mkpðík fr{&™h^oe ykh.ykh. fkhkyusýkðPwfuík{k{k
 ðökúke {rn÷kykukkkMkpÁóikfhý ÚkðrsYhe Au íkuk{kxuyk flüýLke ¼q{k f¾qk yókíPke hnpu íkuçs
 yk íkk÷e{úke Mkhfkh, MðÁAf MkkMkkkyku íkuçs rsð÷k fúkkLkk flüýkukkk fkpFhku yfçkeðLkk Mkkfçkt
 ykðpu íkuçs yk flüýkukkk níkkúke Mkkúikk ðÁpu yTMuÈhf flüýku yf Mkh¾k {køkÈpk nkæ fkpofhe
 pfpu

økshkík hkBP {rn÷k ykpkkLkk MçP Mkr [ð Mku^oe çkÈçkkúkk økr{kúikk÷e{kúkeoykukkuMkkkÁíkk
 flíkufu{rn÷k fðpký flüýkuíkhk Úkúke «ðrík yuyf ptkík çtkík Au ikoyk^{pe}Lkk {ikuyk íkk÷e{ fkpFhkkúku
 PkkLkkkyku yTMufkPÈkykúçkt ykð÷k Lkðk MkkÁkhkykúke {kkníkøkkh fhpu ykøkæ sýkðíkk flíkufuyk
 íkk÷e{úke fkpFhkkúkkúkk{ikkðÄkk Úkðkúke íkk÷fkk flüýkuðÄwúkk{ikkðækk çkLkpuíkuçs f{køheLkuðkk
 {æpu íkuçs AðzkLkk rðMíkkhkkúke feykukusYhe {køkÈpk yk flüýkuíkhk {æ hnpu

S.ykh.Mke.Lkk «køkkí{ ykuVMkh^oe S¾kk Mknfhü yk íkk÷e{ rðrðÄ÷úke {rn÷k flüýkuíkuçLkk
 fkpðkk{kkt¾qk WÁkPkkøke Lkeðzpuíkuçs yk íkk÷e{ fkkE ykÁk[krhf íkk÷e{ sðe heiku½ze Lkúke, Áký
 íkk÷e{ {kkníkelkkt ykÈkLk«ÈkLk, yLkð¾ðkkúke ykÁk÷u{kxuyf {t[ikhefuAu yk ðkík Mkkúuíkoyk^{pe} yu
 {nuçkLkkkukkyk¾kh {kLke Mkk^ok ÁkV fPð

**rðrðÄ÷úke {rn÷k fÖPky ÞksLkk (yŷ.Äke. zçkÖPwzçkÖPwMfe{)
nükuy™u «ðíkç{kLk ÄkrhÄMÚkrík**

Äknu÷k rËðMkLke íkk÷e{Lkk «Úk {
¼køk{k {rn÷k yLkuçkk÷rðfkMkLkk MkPwík
fr{&™h©e ykh.ykh. fxxhkyurðrðÄ÷úke
{rn÷k fÖPky flýkúke nükurð»kuMÄk»xíkk ykÄke
níke. sunükuykúke [u{ŷçk Au

- (1) {rn÷k MkPÄóíkfhý fk{økeheLkkuÖPÄk
ðÄkhðku
- (2) yŷ s flý WÄkhúke ík{k{ ðPsúLke
{rn÷kykúkurðrðÄ rð»kÞkuÄkhíðu{køkÉÞk ík{s {krníke WÄk÷çÄ fhððe.
- (3) flýkuWÄkhúke ykÄkð{ktykðíkk {køkÉÞkLke [ku÷Mk rËÞk Lk÷e fhðe.
- (4) flýkuÄkhúke ð¼íkkð¼ík {rn÷k fÖPkyLkk [ku÷Mk fkPç{kunúk Ähðk.
- (5) {rn÷kykúkuMk{kSf - flükçkef «&™kúkuFkhýuWÄkÄMÚkrík Úkík fkPËkfeÞ «&™kúkk rLkfk÷ {kxu
økshkík hkÞP fLkúke Mkík Mkðk {z÷Lkk MknÞkø{kthne {rn÷kykúku {Vík fLkúke MknÞ
yÄkððe.
- (6) ðríkøkík {MkykuçkkçkíkukM{kS{k{ðøkÞíkík ÷kððk Mk{økúhkÞP{ktyŷ MkúkuFk{økehe nkúk
Ähðe.
- (7) {rn÷kykúku{rn÷k MðMknÞ súk {khVíkúku{s ÖPÄóíkøkík hefkuykSúkf WÄkksúk «ðÞk çkkçkíkú
ÞkøÞ {køkÉÞk ík{s íkk÷e{ Äkme Äkzðe.
- (8) hkÞP Mkhfkh îhk y{÷{kyðe ík{k{ {rn÷k fÖPky ÞksLkkykúkuMkF÷Lk fhe {rn÷kykúku
yk ÞksLkk{k÷¼ ykÄkð flý WÄkh ÖPðMÚk Q¼e fhðe.
- (9) «Úk{ íkçk÷uSÖ÷k flý ¾kíkúurð{kú nÖÄk ÷kELkLke Mkøkðz Q¼e fhðe íkúkk sYheÞkík yLkMkh
Ëhf íkk÷fk {ÚkfurðrðÄ÷úke {rn÷k fÖPky flý WÄkh rð{kú nÖÄk ÷kE™Lke MÚkÄkLk fhðe.
- (10) Mkú{k yLkuMðÄAf MÚkúkk MkúkuðzkykufheLku{rn÷k WÄkÞkøke fkPç{kúkkuy{÷ fhðku
- (11) íkk÷fk fúkkuy {rn÷k÷úke «ðÞkyku fhíke MÚkúkkLku flý íkhefuMÚkÄkðe ík{s íkk÷fk fúkkLke
MðÄAf MÚkúkykúke fk{økeheLkk {kúLkxheÞk {kxuSÖ÷k fúkkLke MÚkúkkLke fk{økehe MÚkÄkðe.
- (12) ÞksLkkLk ¼køk yíkøkík íkk÷e{ rÞrçkh ík{s IEC «ðÞk Ëhf flý WÄkh nkúk Ähðk LkkykftÞ
ðøkðE fhðe súke Ëhf MÚk÷uMðíkÞk fk{økehe nkúk Ähe ÞfkÞ.

WÄkhkðík nükuykúke ©e fxxhkyurðMíkÞkÄkýu [kofhe níke.

y{ÉkÖKÉ ¾kíkLke “yöks” MkmÜkkLkk MkmÜkkÄkf Mkw©e E÷kçknlk ÄkkXfu yk flÿkLke «ðök{kLk ÄkrhÄMÜkríkLke [[koíkk÷e{kÜke ykuMkkÜku fhe níke. yk M^ok{ktrðrðÄ flÿkLke Mkt[kr÷fk ykayuíkLk Lkul.kzíkkt «&™kuyLku{wf÷eykuhsqfhe níke.

[[kkurLk»f»ko

[[kkk ykfuf÷kf {nÿðLk «&™kçknlk ykÖPkníkt sulke[ufçk Au:

(1) flÿ [÷kððLke þíkkurfký Lk→e fhuAu?

Ék. ík. - MðÄáAf-MkmÜkk ykuç kt rÉðk÷elke yXðkrzPkLke hò yÄkkP Au Äký Mkhfkh íkhk ykAe hò {auAu

(2) y÷øk y÷øk rsð÷k flÿkuç kt rðMíkhý yrÄfkheLke fkÞo ÄkØrík sËe sËe Au ykÜke yf [ku→Mk {k÷¾Lk→e fhðk{k ykðu su Mkt[k÷fkLkk rnMkkçke-hküs {uLkk ðneðxe fkbkMkh÷ çkLkkðe þfu

(3) t e MkmÜkk ykLku^oký {rnLku{÷ ikkuÄkøkkh yPkwP Au

(4) f{q{kheykLkk Äkøkkh-Äklný ½ýktLke [k Au

(5) t elku{ÉÉ fhðk ÷kf¾køkeÉkhe Q¼e Ükíke LkÜke.

(6) çknlkLkufkPÉkupe¾ðkðð{k t {wf÷e LkzuAu (flXeSLMke, ¾kzk {kxuíf÷eV ÄkzuAu)

(7) rðMíkhý yrÄfkheLke íkk÷e{ sYhe AusÜke íkykuflÿkuç kt Éhif çkçkík M{kLk heíkusýkðu

(8) Mkuþ÷ ðfn yTMu÷eøk÷ ykVemkhLke íkk÷e{ y÷øk fhðe ðEyu

(9) rðMíkhý yrÄfkhe íkhefu t eykLkurLk{ðe ðEyu sÜke çknlkLkk «&™kLkuðÄMkkhe heíkM{k S þfu

(10) Äku÷eMkLke {ÉÉ {÷ íke LkÜke sÜke Äku÷eMk MkkÜkuyðkh Lkðkh Mkf÷Lk Mx÷ ÷ð÷ufhkððhðEyu

(11) Mkhfke-rçkLkMkhfke WÄkøk økþkLkk Lkk{-MkhLk{k kt Mkhfkh íkhVÜke {auíkusYhe Au

(12) ykuVMk ¾kzkLke hf{ðÄkhðe ðEyu

(13) {xhLkexe ÷eð {÷ íke LkÜke.

yk çkçkíkú©e fxkhkyusýkÖPnfuf÷{&™h f [hne íkhVÜke yk çkçkíkkuÄkh Äkøk÷kt ÷ðk{k ykðþu

«PkwkLkk yirku òý ÚR fu fkpFhkuçkt
 flÿLkk fkpLkk nùkùke MÀk»xíkk LkÙke, íkuç Lke
 þu ¼qç fk AÞ

íkk÷eç kÙkeçykuMkkÙkLkk yk «PkwkLku çwÞ
 nùkwflÿykuîkhhk öÞk öÞk fkpka fhðkçkt ykðuAu
 íku òýðkLkkuníkk flÿy Mkt[k÷fku çÈÈLkeþ
 flÿy Mkt[k÷fku yLkuMkkçkrsf fkpFhkuçku íkuç Lkk
 fkpÞkðkLke MkkÁkçyo MÀk»xíkk Au fu Lkn^a íku

òýðkLkkuníkk WÁkhkík flÿykuÁkkMku fðk fðk «&™ku ykðuAu flÿykuÁkkMku fE fE Mqç Lkk yku AÞ rððÄ
 ÞksLkk ykùke ÞkøÞ òýfkhe Au fu Lkn^a? fE fE ÞksLkk ykùke òýfkheLke íkuç Lku sYrhÞkík AÞ yk
 MkkÙku flÿykuîkhhk fE fE MkkÁkçyo MkkÙkkyku íkuç Lku «&™kùkk Wfue- çku çÈÈ fhe þfy fE fE MknkÞf
 MkkÙkkLkk Mkt÷LkLke yLkuMknÞkwkLke sYheÞkík AuyuòýðkLkuÁký nùkwníkk

yk MçøkuçrÞkÙke íkk÷eç kÙkeçykuðä [uykíkrhf Mkt÷Lk ÚkÞwníku WÁkhkík flÿykuîkhhk öÞk fkpkaÚkkÞ
 AuyLkuÞu çwÞfueçykuÁkzuAuíkuçke òýfkhe, su÷kfkuyk fkpofhuAuíkuç Lke ÁkkMkùke MkeÁe heíkuçwððkLke
 níke. íkk÷eç kÙkeçykyuWíMkn¼ln ÁkkùkkLkk rðrÞ»x yLku¼ðkuçkÁkLke ðä [uhsqfÞku yk «PkwkÙke fux÷kf
 yðk Èk¼÷kYÁk rfmMkyku- yLku¼ðkuçknkh ykðk fusuçkèð íkk÷eç kÙkeçyku çkxuykÈÞoçkLke hnu yk
 «PkwkÙke íkk÷eç kÙkeçykuçkt ÁkkùkkLkk îkhhk ÚkÞueçk fkpkuçke hsykík çkxuktu çkufwç [l çkLÞwníku íkuç Lkk
 yLku¼ðkùke hsykíkÙke íkuç Lkk çktMkkùk Èð¼kíkuníkk «Úkç ðkh s íkuç Lku fke Mkk¼¼Lkkh AuíkuçyukLkÈ
 íkuç Lkk çktMÀk»x Èð¼kíkuníkk

«Úkç rÈðMkLke íkk÷eç Lkk yíkuíkk÷eç kÙkeçyku'½hçwÞMkk' yrÄrLkÞç Ákh slzh rhMkkùk MkkxhuçkLkkðue
 rVðç çkíkððkçkt ykðe. yk rVðç îkhhk fkpÈkuÞuAuíkuçke òýfkhe çe Mkkùkuyk fkpÈkus íkuç Lku'Þt' Auíkuç
 yk 'Þt' ðÁkhðwðEyuíkuçke çkrníke çe. íÞkh çkkÈ slzh rhMkkùkMkkxhLkk ©e rsçkkçkuk Mknfhu«Úkç
 rÈðMkLkk fkpçç LkMkkçkÁkLk fÞwníku

M^okeyku yLku ykhkøP - «&TMku yLku PksLkkyku

rsð=k rððÄ=ðke {rn=k fðPký
 flýkðke çkeò rĒðMkLke íkk÷e{Lke pYyík
 Mðkðík Mkkúku fhðk{kt ykðe. WÁkhkík slzh
 rhMkkúMk MkúxhLkk «køkú{ ykrVMkh ©e
 rsjkkçkúLk Mknfh îkhk ykøk=k rĒðMkLke
 íkk÷e{Lkk M^okkúkuÁkkúkhð=kfLk fhðk{kt ykðP
 níkt. íkk÷e{kúkeoykúku ykøk÷k rĒðMku
 çkíkkððk{kt ykðe÷e ½h÷e-wñMkk - yrÄrLkP{

ÁkhLke rVð{ fðe ÷køke íkuybðkúke Mk{eúkk fhðk{kt ykðe níke. zkbPwLxhe rVð{ Mk{eúkk{kt íkk÷e{kúkeoyku
 îkhk MqLk fhðk{kt ykðPníníkrVð{ {kt yrÄrLkP{Lke fkbðkne ybðkúke MqLk fu{krníke Lkúke. WÁkhkík
 rVð{ {kt yusýkððk{kt ykðPníníkrVð{ fúyk yrÄrLkP{ fúkk÷køwÁkzuAuyLkufúkk÷køwÁkzíkkuLkúke. rVð{
 Mk{eúkkLkk yíku©e rsjkk Mknfh usýkðPbfy "yk rVð{ yu'½h÷e-wñMkk'Lkk ÁkhLke Mk{s {kxðke rVð{ Au
 slkku{wP níku÷kffu{kt fkbðk ybðkúke Mk{s íkúkk ððkñík ÷kððLkkuAu"

rVð{ Mk{eúkk çkkĒ íkk÷e{kúkeoykúkuM^okeyku yLku ykhkøP PksLkkykuMkçkĒe {krníke ykÁkðk yLku
 íkúkk MĒĒ¼ðkk «&TMkkúkk rLkhkfhý {kxuzki. çkelkkçkúLk ðzkr÷Pk îkhk {køkĒPkk ykÁkðk{kt ykðPníníkt zki.
 çkelkkçkúLk ðzkr÷PkLkk {íku "ðufkbðfhkúke ÁkkúkkLke nðÚk (MðkMÚP) Mkkhe npuíkkuíkuðAwMkknfhkðofhe
 pfpu WÁkhkík MðkMÚPke Mkk[e Mk{s fkbðfhkuMk{s puíkku íkuykuÁkerzíkúkuPkbøP Mk÷kn-MqLk ykÁke
 pfpu ykúke fkbðfh ÁkkúkuÁký MðMÚk hnuyLkuíkuLke ÁkkMkuykðíke çkrnðkkúkuMðMÚk {krníke ykÁkú"

zki. çkelkkçkúLk ðzkr÷PkuyM^okelLk MðkMÚPLkuMkknðk{kÁkÁLkeMkk MkkúkuðzeLku¼çk s MĒĒh heíkúMðkMÚP
 MkçkĒe ðýfkhe ykÁke níke. íkaykPekLk yLkMkhh

- Mk : Mrik (rð [khu{ktMð nðhðRy)
- hu : hrik (Ákxðkh MúuðVĒh hnðu)
- økk : ørik (MnLkrúík ørik{kts fk{ fhðu)
- {k : {rik («úkk{ çknðúke «&TM rð [kððk)
- Ák : Árik (ykrÁkíP) (ykrÁkíP Mk{uLk í fðu)
- Ä : Äjik (M^okeyuMðMk {kLkMk Ákhý fhðu)
- rLk : rLkíke (Mkfhke Lkerík (PksLkkykú)Lke {krníke hk¼ðe.)
- Mk : Mkrúk (M^oke Ákkúkus Ákkúkk SðLkLke Mkrúk Au)

òulmpkeyyuyk 'Mkhækk{kÅÄLkeMkk' {wçk ðíkyf fhuíku½yktçkÄkt hkwkkukuíku«kúkr {f Míkhus {xkze
 þfuAu fkpðfhkuÁkkMku ykðíke çkntkkoyuyk heíkuMk{s ykÁkeLkuíkuç Lke {kLkrMkf ÁMÚkrík Mkhæ íkkúke MkwÁkhe
 þfkþ AuyLkuMk{Mþk Mkk{u÷zðkLke íkkfkík çkntkkuç kt ykðuAu ©e çkelkkçkkk ðzkr÷epkyuðÄwç kt sykðpþ
 níku fursð÷k flúykkke fkpðfh {rn÷kykkku
 ykhkþp MktçkÁe çkÁe s Mkhfkhe ÞksLkkykkku
 çkkLk nkðþ ykð-þf Au Mk{þMk{þuMkhfk
 îkhk nkúk Áhðk{kt ykðíkk rLkÉkLk fðÁkLke
 {knníke Áký sþíku fkpðkðkLke {rn÷kykuMkwÁe
 Áknkçkzðe òRyu 'rLkhkøke Mk{ks' W¼ku
 fhðk {kxu{rn÷kykçkt - teykçkt ÁkkkkLkçkt
 MðkMÚpLku ÷RLku ðøkþík nkðe ykð-þf Au
 Mkhfkhe ykhkþpMktçkÁe ÞksLkkykkku ÁkþÁkþku
 ÷k¼ ÷ðkLkkyrÁfkþ s íkkufhðkuòRyuLknª.

yk ÞksLkkykuíkhk {æíke ykhkþp Mkhfkhe Mknkþúke íkÉmMík MðkMÚp {æððkLk «þíLkku fhðk òRyu
 zki. ©e çkelkkçkkk ðzkr÷þk îkhk rððÄ ykhkþp MktçkÁe Mkhfkhe ÞksLkkykkke Áký Mk{s ykÁkðk{kt
 ykðe. íkykþeLkk {íkyk ÞksLkkykuybku fkpðfhkkke Mk{s MÅk»x nkðe òRyuyLkuðÄwçLkuðÄwmpkeyku
 MkwÁe yk ÞksLkkykuÁknkçkzðkLke sðkçkÉkhe rsð÷k flúykkk fkpðfhkkke Au

Mkhfkhe ykhkþp÷úke Mknkþ ÞksLkkyku :

(1) {íkk rÉðMk :

Éh çkÁðkhuÉhçf «kúkr{f ykhkþp flúy Ákh ÄLkínLke hMke, ÷kníkýðLke økkæe, hMkefhý yLku
 íkÁkkMk {Vík{kt fhe ykÁkðk{kt ykðuAu çkkæfkuç kt fíkkkøký Éþ fhðk rðfkMkLku [fkMðk,
 Mkw¼kðMÚkkLke fkæS íkuç s hMkefhý fhðk {kxuykrÉðMkLke Wsðýe fhðk{kt ykðuAu

(h) zkpþøx÷e ykçÍ ðæ xþx{ux (zeykæyMk) :

xeçkelke íkÁkkMk LkSflk «kúkr{f ykhkþp flúy{kt úkkþ Au (yk ÞksLkçkt xeçke {kxu½hu½hu
 Éðk ykÁkðk{kt ykðuAu)

(3) RyçykhR :

108 yBçpþe LmK / Ákkue eMk / Vkpþrçkøkz. yk xðLkMÁkkæolMkðÄkLkuWÁkþkøk Éhçf Lkkørhçf {Vík{kt
 fhe þfuAu fke Áký yfM{kík Úkíkk {kºk íkyu108 zkp÷ fhe {knníke ykÁkðkLke hnuAu

(4) rfpkne þáðík ÞksLk :

ykbkýðkze flúy{kt sE rfpkneLkuÁkkkøkýþðík yknkh íkuç s ykRyþ/yuøkkæe {Vík ykÁkðk{kt
 ykðuAu økheçke hæ¼k Lke [uSðíkk fíkkkúç kúke ykðíke rfpkneykusýupkæk Akze ÉeÁe AuyLku
 sykyku÷ðLk fhæ Lkúke. íkyk ÞksLkLkke ÷k¼kúkeAu yk ÞksLkLkku níku s rfpkneyku¼rð»þ{kt
 {kík çkLkLkþ nkðkúke íkykkke ykhkþp rðkþf íkÁkkMk fhe ÷kníkýðLke økkæeykykþkLkðkze flúy
 Ákhúke ykÁkðk{kt ykðuAu WÁkhkík rfpkneykkkuMððfkMk, rLk¼þíkk yLkuMk{krsf çkkLkLke
 fæðýe WÁkhkík ðþkðMkrþf íkuç s ¾íke-rðkþf çkkLk Áký ykÁkðk{kt ykðuAu

(5) çkæ çk [kõk:

Åkeyukzexe yõx {isçk zkõxh ÅkkMkuçkkæfLke òrikLke ikÅkkMk Lkk fhkðe þfikþ, ikÅkkMk fhkðuirkku Mkò úkkþ Au yk yr¼þkLk te¼y níþk hkfðk {kxu [÷kððk{kt ykðþu suçkt Mkhfkhe-rçkLkMkhfkhe MkMúkkýkuyyk rð»kþ Åkh ½ýe «ðj»kykfhe.

(6) r[hSðe þkSLLk :

çkeÅkeyuæ fikzÅkhfLku økkþLkfku=kusMx îkhk {Vík{kt çkkæfLke rzr÷ðhe fhkððk {æþu {kíkk{þþuÈh ½xkzðk {kxumkhfkhuypkSLLk fhæ Au suçkt økheçke hð¼k Lke [uSðike çkntLkkLku ¾kLkøke te hkwk rLk»ýkík zkõxhkLkk Èðk¾kLku «Mm»k íkçs íkLku ÷ðkíke íkf÷eV {kxusYe Mkhðkh ykÅkðk{kt ykðuAu yk{kt «Múkk çkntLkkÅkkMúke zkõxhkuîkhk fke Åký Mkðk / Èðk {kxu [kso÷ðk{kt ykðíkkLkúke. çkntLkkLk ykððk-sðk {kxuY. 200/- yLku íkç Lke Mkúku ykðæ-ykLzLxLkuY. 50 /- ykÅkðk{kt ykðuAu

(7) sLLke Mmúkk þkSLLk :

{kíkk{þþu íkçs çkkæ{þþuÈh ½xkzðk íkçs MkMúkkfeþ Mkðkðz ð½khðk {kxu yk þkSLLk y÷{kt{fæ Au suçktMfe{ yLkMkh økheçke hð¼kLke [uSðike teykufuswðkþþ rðMíkkh{kúke ykðike nkþ íkLku700 Yk. Èðk {kxuy™u200 Yk. ykððk sðkLk ¾ [oÅkxu [fððk{kt ykðu Au íkçs þnne rðMíkkhLk úkþkkuçkt 600 Yk. Èðk {kxuyLku100 Yk. ykððk sðk {kxu [fððk{kt ykðuAu ikÈWÅkhkík 500 Yk. Lke {ÈÈ suÅký Èðk¾kLk{kkt «Mmík úkE nkþ íþkúke {æuAu

¼khík{kt{rn÷kyku{ksllk rōrōÄ fkpËkyku

¼khík{kt{rn÷kyku{ksllk rōrōÄ fkpËkykuybku{krníke ykÄkōk zki. y{eçkllk Þkr;kfLku fkpËkfeÞ rLk»ýkík ikhefurþrçkh{kt yk{Pkōk{kt ykōÞk níkk. økshkík nkRfkxllk rMkLkPh yzōkōx zki. y{eçkllk Þkr;kfufkpËkyku ybku{kt{kōkËþlk ykÄkíkk sýkōÞníníku fu "¼khík{ktçknlkkoy½ýe çkÄe ÞkisLkkyku yLku fkpËkykuí khk hūky ykÄkōk{kt ykōÞnAu Äkhíkw çknlkkufkpËkykuke òý Lkūke nkūke. çknlkkoy-Þeykluíkuç Lk yrÄfkh yÄkōk, fkpËkykuí khk su÷k¼ {suAuíkuM°keykuMwÄe Äknkl[kzōkLkufk{ rsō÷k flýjklkuAu "

zki. y{e Þkr;kfufk ÷e{kūkeoykukuMçkkuÄkík sýkōÞníníku fu " fkpËkykoyku 'Äknkr÷øk÷' çkLkōw òRyu fkr Äký «&™ fuMk{MÞk ykōuíkuíkk öÞk fkpËkykuke Wfíe ÷kōe þfkÞ AuíkuMk{sōk ¼khíkēÞ çkÄkhýLkku ykþhu÷ðku òRyu fkpËkykukuíku f{ Äkerzík M°keykukkk «&™kukkk Wfíe {kxuíkoykukuMÄkko rMkMx{ MwÄe Äknkl[kzōkLkAu" yk{, rsō÷k fōÞký flýjklkk fkpËkykoykuíkuç Lk fkpÄkōkLkku rōMíkkh yLkusōkçkËkheLke MÄküíkk yzōkōx y{e Þkr;kf íkhk fhōk{kt ykōe.

zki y{e Þkr;kfufk ÷e{kūkeoykufk ÷kf {kōkËþf MqLkufPkosuyk {sçk Au

- * rsō÷k rōrōÄ÷ke {rn÷k fōÞký flýjkuç kt fkpō fhíkk fkpËkykukkk ÄkukLk{kt fkpËkLke yLku òkōkRyukuke Mkk[e Mk{s Mkíðhu fíððe ykō-Þf Au òu fkpËkyku fkpËkLkukþkþ heíkuMk{s þu íkku s íkuÄkerzík M°keykukuMk [w {kōkËþk ykÄke þfþu
- * ¼khíkēÞ çkÄkhýLke ÄkþÄkþe Mk{s fíððe.
- * fkpËkykuÄkMku su{ÞkōÉík ykūkkahxe M°kku Auykuke yÉh s fkpō fhōw ÄkukLk nkūk{kt öÞkþ fkpËkLk ÷ðku yzōkōx çkLke òíkus Mk{MÞkLktrLkōkhý ÷kōðLk çkË÷u Äkerzík M°keykukuMÄkko rMkMx{ MwÄe Äknkl[kzōe. yk{, rsō÷k flýjklku fkpō MÄkko rMkMx{ W¼e fhōkLkAu
- * fkpËkykuç kt økšzþLk ÷ki, çk÷fLke fMxze, AqkAzk ybkuLke «kūkr{f çkçkíkkLke òýfkhe nkōe sYh Au
- * M°keyku{ kxuçLk kōðk{kt ykōe÷k MÄkþþ÷ yōx.
 - (1) zkü ÄMxf òkþk÷ LMK yōx
 - (h) {hns yōx
 - (3) rVxeMkRz yōx (¼ýníníÞk «ríkçkÄ fkpËk) ybkuLke MÄkko {krníke nkōe ykō-Þf Au

yk{, fkpËkykuç kt rMk rōð÷, rç{elk÷ yLkuMÄkþþ÷ yōxLke òýfkhe nkōe sYhe Au

fkbpfikkoykoyu M^okelkk «&™kuMkkúku f{ fhöklknk p Au yk{kúke {kæk ¼kækLkk fíktúckf «&™ku Au ykúke Bpkt ÷koyeLkk MctkÁkúkk «&™kuÁkh fkbpfhökLkuAuípkiMíðhWíkkðauÁkka-eMk-fkæðkkuMknkhku Lk ÷íkk, ykÁkMke-ykíkrhf M{sqíLkk hMíkk yku¾¼÷÷kt h¾¼ðk òRyu WÁkhkík çkLkuípkíMkÁe Mkfplk 498LkuWÁkpkæk Lk fhöku

íkuyk^oeLkk {íkuÁkMkú÷÷ rh÷÷pLk (ybkík MctkÁkú) {kt Ákku=MkLkk WÁkpkækúke LkVhík ðÁu Au ykúke «kúkr{f {kækēpbk Lku ykÁkMke M{sqíLkk Ákøk÷kyku ÷ðk níkkðn Au ykúke ykÁkyíMk{krsf {k¾¼Ákze Lkk ¼kæku

fkbpfikkoykoyu {kækēpf íkhefufk{ fhöw rððÄ Mkkúkykúke pkÉe hk¾¼ðe, fklkúke Mkkðk Mfkk {z÷÷Lke {krníke nkðe òRyu

- (1) yðe Mkkúkykúke pkÉe nkðe òRyusuhkæðkhe Ákpe Ákzíte nkp.
- (h) rððÄ M^okeykuMkkúkykuyLkuLkkheokhLke pkÉe, Vkk LkçkhLke pkÉe hk¾¼ðe òRyu
- (3) {khí çLkk rfMkk {kt Áknu÷÷k Éðk¾¼LkuÁknkú ðe. «kúkr{f Mkhðkh fhðe ykøk÷÷Lke fkbðkne fhðe, ykúke rððÄ Mkhfkhe Éðk¾¼Lkk, LkSfLkk ykhkwp flúykúke pkÉe, Vkk Lkçkh yLkuMkhLkk{kLke LkkÁ hk¾¼ðe.
- (4) ykÁkMkxelkk fMk nkp íkkuyk fkbÉkLke òýfkhe {ððe pkwp Ákøk÷÷kt ÷ðk.
- (Ák) çkækífkhlkk rfMkk {kt Áky «kúkr{f çkçkíkúke M{s nkðe syhe Au

fkbpfikkoykoyu¾¼kMk fheLku íkuLke ÁkMkuykðíke Ákerzík M^okeykúke pYykíkúke {kze, rLkfk÷÷ MkkÁeLke çkÁe s {krníkeLke pkwp heíkuLkkÁ fhðe. sç fú fke çknúkk òpk «&™ Mkkúkykúke níke, íkkuòpki {kf÷÷ðk {kt ykðe, fE MkkúkykúkkMkkÁkfofhðk {kt ykòpku fMkLkurLkfk÷÷ (rLkðzku n÷÷) púykòpku sðe {krníke yf LkkÁÁkúke {kt ÷¾¼íkk hnðsYhe Au síke ¼rððp {kt yk LkkÁ fke W÷÷xíkÁkMk {kxu fuçkeò fMk {kt {kækēpbk {kxufk {÷÷køku

òuÁkerzík {rn÷÷kykoyíkúLkk fk{Lkk Mú÷÷Lku÷÷RLkufkE «&™ nkp íkku yk MkkÉ¼k fkbÉkLke, WÁkhkík hák fMk nkp íkkMkkúkk {kt MkkM^opy ÷÷nhMk {lx fr{rx ybkúke òýfkhe hk¾¼ðe ykð-pf Au

zki. y {eçkúkk pkrçkf íkhk fkbÉkfeP {kækēpbk {ððe íkk÷÷e {kúkeykúke {kæk¼kækLke {í ðýkuÉp úke níke. yk WÁkhkík yk [[kçkt íkk÷÷e {kúkeoçknúkkúíkhk íkuLke Ákzíte {wfí÷÷eyku «&™kuyLkurðp»x fMkLke Áky [[kofhðk {kt ykðe níke. zki. y {eçkúkk pkrçkfuyík {kt síkòpíníkúfú “ fkbpfikkoykoyu çkLkúke Mkpóík úkðwòRyuyLkuçknúkkúkkMkpóík çkLkððe òRyu fke çknúkkLkk fMk Síkðkúke íkúke ¾¼pe {Lkððkúke SðLk Mkh÷÷ Lkúke çkLkíkú ÁkhíkufMk Ákípk ÁkAeLkk hMíkk ykuçkíkíððk syhe Au {k^ok fkbÉkúçkíkíðe Éðkúke fk{ ÁkqíuLkúke úkíkúÁky çknúkkoyuÁkAe púfhðwuhMíkk ykuÁky ^o [ÁðkLkk Au fkbpfikkoykoyuÁkknkr÷÷ðk÷÷ çkLke Ákerzík feykúkkMkkÁkæorMkk { MkkÁe Áknkú [kzðkLke Au r÷÷ðk÷÷ ykúkkahxe MkkðMk MkkÁe Áknkú [kzðkLke AuyLkuPkwp {kækēpbk ykÁkðkLkuAú”

M^okeyku yLku ^ohMkk : r^or^oÄ÷úke {rn÷k flüykúke ¼q{fk

r^or^oçkhLkk çkeò r^oÄMkk r^oíkeP M^oKLke pYyík 'M^okeyku yLku ^ohMkk' {kt y^oÄkezç^oPwç^oPw M^oke Lke p^o¼q{fk Ayur^oðkP^oLku÷RLkúKE. yk ybku {køk^oÉp^okk ykÄk^oðk M^oke M^okvP^ok ¾kLkLku yk{Pk^oðk{kt yk^oPk níkk. M^oke M^okvP^ok ¾kLk íkhk yur^oðkP Äkh {krníke ykÄk^oðk{kt yk^oðe yLku fkp^oÉk{kt ^ohMkk M^oke {uM^okeykúku h^oky ykÄk^oðkLke òk^oðkRLkku RríknMk x^ofky {kt íkk÷e {kúke ykuM^oke {ük hsqfh^oðk{kt yk^oPku

M^oke M^okvP^ok ¾kLku íkk÷e {kúke ykúku M^okk^oÄíkk flüky "M^okeykúke yk^oðe ÄkrhÄMÜkrík yuM^oke {krsf «&™ Lkúke, Äkhíkw h^o»x^oÉP «&™ Au yLku íkur^oðfMk «rçP^ok{kt y^oðh^oÄf Au M^okeykúke ¾h^oçk ÄkrhÄMÜkrík y^oÜp^oM^oKLkuM^okeÄe yM^oh fhuAu M^oke òuyf^oðk ^ohMkkLku¼k^oçk çkLku AuíkuM^okeLke M^okkík r^oÄMkk WíÄkkÉfíkk ½xuAu yk{, M^okeykúku ^ohMkk M^oke {uh^oky {x^oðuyh^o»x^oÜkk rník{kt Au"

fkp^oÉk{kt ^ohMkk{kt M^oke {uM^okeykúku h^oky ykÄk^oðkLke òk^oðkRLk RríknMk Äkh ykAe-Äkkík^oe Lksh Lk¾e yuíku 1948 {kt P^okkRx^o Lk^oLMkk {kLk^o yrÄfkhLke r^oi ½k^okyk{kt M^okeLke M^oke {M^oPLku {f^oðk{kt yk^oðe níke. RÄLzPlk Äkú÷ f^oç, 1960Lk fkp^oÉk{kt M^okeykúke ^ohMkkLku÷RLkuf^oE òk^oðkE Lkúke, ÄkhíkwRÄLzPlk Äkel÷ f^oç {kt M^oçP^oLk 498Lke f÷ {k^o¾÷ fh^oðk{kt yk^oðe. yk M^oke {pu^oÉns {P^okk^o «{ky òÄkhuníku ÄkA^o÷ke f÷ {304-çke W{h^oðk{kt yk^oðe, s^of^okt p^ofMÄKÉ y^oMÜkk {kt M^okeLk^o {P^okk^o ikkuVksÉkhe fMk çkLkuAu y^oð^oñh fh^oðk{kt yk^oPku yk^oç^o síkk {k^o Äkrh^oeyík çk^oLUkkus ^ohMkkLku¼k^oçk çkLkuAu y^oð^oLkúke. Äkhíkw yk^oÄhr^oyík çk^oLUkkuy^oÄky ^ohMkkLku¼k^oçk çkLk^oke nk^oP Au yuM^oke {ò^oðíkk h^oÄk{kt ½h^o÷^o ^ohMkkLku fkp^oÉku yk^oPku s^oy^ouM^okeykúku {kLkrM^of ^ohMkkLku Äky VksÉkhe çkLk^oPku Lku M^okeykúku ½hyk^oky^o ^ohMkk M^oke {uh^oky ykÄk^oðkM^oÄf yrÄfkh ykÄPku zkuÄM^ox^of òk^oPk÷LMk y^oðxúke M^okeykúke hn^okyLke M^oklkrüíkk yk^oðe økE.

M^oke M^okvP^ok ¾kLk íkhk íkk÷e {kúke çk^oLUkk {kxuf^o÷kf y^oðk {køk^oÉp^o M^oke LkkykÄk^oðk{kt yk^oPku, su íkk÷e {kúke ykuyíku Lk fkp^oLUkk^oçk çkLk^oðk{kt {k^oÉYÄk Ükpu íku yk^oÉLk {iku "fkP^ofíkkoykuyM^oke íkhVe yr¼çk {f^oðk^oòRyu s^oLUkk {ík÷çk yuLkúke fuíkuÄk^oçk r^oðh^oÄe nk^oP. Äkhíkw yk yr¼çk {M^oke-Äk^oçk M^oke {kLkíkkLkunk^oðk^oòRyu"

{køk^oÉp^okk {f^oðk yk^oðe, íkf÷eVúke Äkezík^oke, {ü^o òyúke p^okk^oík M^oke B^oPkhufü^o ÄkkMkyk^oðuíPkh^o fkp^of^ohkyuf^oðe heíkyk Äkerzík M^oke M^oku^oðí^oðyLkuf^oðkuyr¼çk {hk¾^oðk^oLUkk {køk^oÉp^okk M^oke M^okvP^ok ¾kLk íkhk ykÄk^oðk{kt yk^oPku

- * Bp̄khuM̄pe, ðn̄w Ēefhe Āk̄l̄k̄l̄k̄ M̄ōYĀk̄ {kt «&™k̄u ÷ RL̄kuf̄l̄y Ākk̄M̄k̄ȳk̄ð̄uAuf̄p̄k̄h̄ūīk̄l̄k̄k̄ {ϕ ¼q̄k̄ yrĀf̄k̄h̄k̄l̄k̄e fĀk̄k̄īk̄ Ūkk̄p̄ Au yk̄ ð¾¼īk̄ūīk̄l̄k̄u {k̄ok̄ yf̄ Ōp̄Āōīk̄ ik̄hef̄ūòð̄īȳk̄ð̄-pf̄ Au {k̄ok̄ ðn̄w Ēefhe fuĀk̄l̄k̄e M̄ōYĀk̄L̄k̄L̄p̄k̄p̄ yĀkk̄ð̄ð̄k̄l̄k̄e s̄òp̄k̄ȳūīk̄l̄k̄u 'Ōp̄Āōīk̄' øk̄ȳe M̄peL̄k̄k̄u «&™ {k̄l̄k̄ð̄ yrĀf̄k̄h̄l̄k̄e ár̄ǖȳu {f̄ð̄k̄usȲhe Au
 - * yk̄Āk̄ȳk̄ WĀln̄ Ēhr̄ {p̄k̄l̄k̄ ½ȳe çk̄Āe {k̄l̄p̄īk̄k̄ȳk̄ūç k̄l̄k̄e yk̄Āk̄ȳuĀk̄M̄k̄h̄ Ūk̄R̄ȳuAeȳu f̄ix ÷ kf̄ M̄k̄l̄k̄r̄ǖīk̄ Āk̄ð̄ø̄k̄īn̄k̄l̄k̄e yk̄Āk̄ȳūð̄īk̄k̄ f̄hēȳuAeȳu f̄k̄p̄f̄h̄k̄ȳuĀk̄k̄īk̄l̄k̄k̄ Āk̄ð̄ø̄k̄īn̄k̄l̄k̄e Ēh̄ h̄n̄ð̄īò̄R̄ȳu Āk̄k̄īk̄l̄k̄k̄ ȳb̄k̄īk̄ Āk̄ð̄ø̄k̄īn̄k̄uĒh̄ f̄he yf̄ {k̄ø̄k̄ēp̄f̄ ik̄hef̄ūð̄īk̄ð̄ī
 - * yk̄Āk̄ȳe yĒh̄ L̄k̄k̄he M̄ð̄Ē̄L̄k̄k̄ W¼e f̄hēȳu {k̄ȳM̄k̄ ik̄hef̄ūīk̄l̄k̄u {ø̄ð̄k̄ çk̄k̄ç̄k̄īk̄ çk̄Āw̄s {ø̄ð̄īò̄R̄ȳu
 - * f̄k̄p̄f̄īk̄k̄oçk̄l̄k̄ð̄k̄l̄k̄e yk̄Āk̄ȳe s̄ð̄k̄çk̄Ēk̄e ð̄Āe Au M̄k̄ {k̄l̄p̄ Ōp̄Āōīk̄ s̄ð̄k̄ yr¼ø̄k̄ {L̄k̄ n̄k̄ð̄k̄ūò̄R̄ȳu f̄k̄R̄ Āk̄ȳ M̄k̄ {M̄p̄k̄l̄k̄e çk̄Āe s̄ çk̄k̄s̄ȳk̄ūīk̄Āk̄M̄k̄ð̄e. Ēh̄f̄ ár̄ǖf̄k̄ȳl̄k̄e īk̄l̄k̄u {w̄-ð̄ð̄e ò̄R̄ȳu
 - * suçk̄n̄l̄k̄k̄u {k̄ø̄k̄ēp̄k̄ {ø̄ð̄ð̄k̄ {k̄xuf̄l̄ȳl̄k̄e yĀkk̄RL̄x {l̄x ÷ uAūĀk̄ȳ {ø̄ð̄k̄ yk̄ð̄īk̄e L̄k̄l̄k̄e, yk̄ð̄e çk̄n̄l̄k̄k̄l̄k̄e Āk̄k̄A ÷ ¾k̄M̄k̄ ø̄p̄k̄l̄k̄ yk̄Āk̄ð̄ī
- (1) s̄l̄ f̄ū ò̄uf̄k̄Ē çk̄n̄l̄k̄ yk̄ð̄u çk̄Āe s̄ ð̄k̄īk̄k̄uf̄h̄uȳL̄k̄uĀk̄Ae ȳl̄ç f̄nuf̄un̄īĀk̄Aēl̄k̄e yk̄ð̄ep̄ īk̄k̄uȳk̄ M̄k̄ð̄ø̄k̄k̄ūç kt̄ īk̄l̄k̄k̄u {īk̄ ÷ çk̄ Ūkk̄p̄ Auf̄ūīk̄l̄k̄uR̄ {k̄p̄l̄k̄ ÷ ð̄Āl̄x ÷ p̄l̄k̄l̄k̄e sȲh̄ Au
- (h) ½ȳe çk̄n̄l̄k̄k̄uȳl̄ç f̄nuf̄Auf̄ū {k̄he çk̄n̄l̄k̄Āk̄ȳel̄k̄e yk̄ īkf̄ ÷ eV̄ AuĀk̄ȳ yuyn̄^a yk̄ð̄īk̄k̄ p̄h̄ {k̄p̄ Au yk̄l̄k̄k̄u {īk̄ ÷ çk̄ f̄uȳk̄ īkf̄ ÷ eV̄ r̄ {ok̄l̄k̄e L̄kn̄^a Āk̄ȳ çk̄n̄l̄k̄l̄k̄e Āk̄k̄īk̄l̄k̄e Au
- (3) ½ȳe çk̄n̄l̄k̄k̄uð̄k̄ø̄k̄e-tn̄k̄p̄ īk̄ð̄e yð̄M̄Ūk̄k̄ {kt̄ yk̄ð̄uAuf̄p̄k̄h̄uĀk̄n̄w-kt̄Āk̄k̄e-ēM̄k̄, zk̄öxh̄ yL̄k̄uð̄fe ÷ L̄k̄e {ĒĒ ÷ kū «k̄Ūkr̄ {f̄ M̄k̄h̄ð̄k̄h̄ çk̄k̄Ē {k̄l̄k̄r̄l̄k̄f̄ hēīk̄uM̄ð̄M̄Ūk̄ ÷ k̄ø̄k̄ūīk̄k̄us yk̄ø̄k̄ø̄k̄e «&™k̄k̄k̄he f̄h̄ð̄e.
- (4) f̄k̄Ē çk̄n̄l̄k̄e Āk̄k̄īk̄l̄k̄e yk̄Āk̄ð̄ēīk̄e f̄n̄ūīk̄kt̄ f̄urnM̄x̄ð̄ f̄n̄ūīk̄kt̄-f̄n̄ūīk̄kt̄ r̄ð̄ [k̄h̄k̄ūç kt̄ ¾k̄ð̄k̄e ò̄p̄ īp̄k̄hu M̄k̄ {s̄ð̄k̄l̄k̄r̄f̄ūīk̄l̄k̄ūns̄w̄r̄ð̄ [k̄h̄ð̄k̄ Ēð̄k̄l̄k̄e sȲh̄ Au yk̄ M̄peL̄k̄e īkf̄ ÷ eVL̄k̄u ÷ RL̄k̄uĀM̄Ūk̄h̄īk̄k̄ L̄k̄l̄k̄e. yk̄ð̄k̄ M̄k̄ {p̄uM̄peL̄k̄u {k̄l̄k̄r̄l̄k̄f̄ ĀM̄Ūk̄h̄īk̄k̄ L̄k̄ -e f̄h̄ð̄k̄l̄k̄uM̄k̄ {p̄ yk̄Āk̄ð̄k̄l̄k̄uyk̄ð̄-pf̄ Au
- * fl̄ȳ yL̄k̄ūīk̄l̄k̄k̄ f̄k̄p̄f̄īk̄k̄oȳk̄ȳuf̄k̄Ē Āk̄ȳ yk̄ð̄l̄k̄k̄h̄ çk̄n̄l̄k̄L̄k̄uM̄Āk̄ȳorL̄k̄rh̄ūk̄ȳ f̄h̄ð̄īò̄R̄ȳu M̄k̄ {k̄rsf̄ h̄k̄ø̄k̄l̄k̄k̄ «&™k̄u ÷ f̄h̄ð̄k̄l̄k̄k̄ n̄k̄p̄ īp̄k̄huW̄īk̄k̄ð̄ø̄k̄ r̄L̄k̄ȳp̄k̄l̄k̄k̄uAĒ W̄k̄z̄ð̄k̄ūò̄R̄ȳu yk̄Āk̄ȳuM̄k̄ {k̄rsf̄ M̄k̄ {M̄p̄k̄l̄k̄k̄ zk̄öxh̄ Aeȳu yk̄l̄k̄e M̄k̄Āw̄ȳk̄Āk̄h̄p̄l̄k̄ f̄h̄īk̄kt̄ īk̄l̄k̄k̄ {ϕ L̄k̄uM̄k̄ {s̄ð̄īsȲhe Au
 - * fl̄ȳ Āk̄h̄ f̄k̄ {f̄h̄īk̄kt̄ Ēh̄f̄ f̄k̄p̄f̄h̄ yu [k̄ ÷ īk̄uV̄h̄īk̄u {çk̄k̄k̄R̄ ÷} x̄ð̄l̄k̄ø̄k̄ M̄k̄l̄xh̄ çk̄l̄k̄e s̄ð̄īò̄R̄ȳu yk̄Āk̄ȳk̄ M̄k̄l̄xh̄ Āk̄h̄ M̄peȳk̄u¾ð̄ ÷ k̄ {L̄k̄uyk̄Āk̄ȳe M̄k̄l̄k̄ūð̄k̄īk̄ f̄he p̄f̄ūīk̄ð̄k̄uyr¼ø̄k̄ {yL̄k̄uð̄īk̄k̄ð̄h̄ȳ W̄¼w̄f̄h̄ð̄īò̄R̄ȳu
 - * M̄k̄l̄xh̄ Āk̄h̄ yk̄ð̄īk̄e çk̄n̄l̄k̄k̄u s̄ð̄e Au īk̄ð̄e M̄ð̄ef̄k̄h̄k̄u yL̄k̄u f̄k̄p̄f̄h̄k̄u yu s̄ð̄k̄ Au yð̄kt̄ M̄ōYĀk̄ {kt̄ «M̄īk̄īk̄f̄h̄ȳ f̄h̄ð̄īò̄R̄ȳu

¼rð»P Lke hkn

rsð÷k rððÄ÷úke {rn÷k fðþký flýkúke
 çkeð rEðMkLke íkk÷e{Lkk yrík{ Mk°k{kt òðþík
 {rn÷k MktòkXLkLkk Mk°e ykþkçkúkk Ë÷k÷ îkhh
 flýkúkk¼rð»P WBSð÷ çkLkððk fkpðfhkayufðe
 MkBSíkk yÁkLkððe òRyufkuyþkuíkk÷e{kúkeyku
 Mkkúku [[ko fhe ¼rð»P{kt Af Aðkzk Mkae yk
 flýkúkk÷k¼ {su yunúkkúke fðk Ákòk÷kt ÷ðk
 òRyufk fkpðfhkayufE fE çkçkíkkúkk÷kPkk hk¼ðk
 íku yþkuMkçkúkkÁk fPð Mk°e ykþkçkúkk Ë÷k÷Lkk
 {íku “ fkpðEkyu÷kfzkkke ík÷ðkh Au ykúke yk
 ík÷ðkh [÷kðíke ð¼íku fkpðEkuMkÁk yÁkýuòý÷kunkòkusYhe Au ” ðÁwç ktW{ln íkk íku ýufíkkufy “ {rn÷k
 yLkuçkk÷ rðfMk rð¼kòk çkÁus Áknkl[e þfíke Lkúke. ykúke flýLkk Mkt[k÷fkú fkpðfhkayumkhfkhLkk
 «ríkrlkrÄ Au ykúke çknúkkuykðuAuíkkuíkkaykuyðts Mk{suAufumkhfkh ÁkkMkuykðuAu ykúke fkpðfhkúkkú
 yr¼øk{ íkkúyLk¼Ák nkðkuòRyu ”

Mk°e ykþkçkúkk Ë÷k÷ yLkM°keykuMkkúkkúke Mk{MþkykuÁkh ð»kkúke fk{ fhe híkktAu íku Lkk çknk÷k
 yLk¼ðLkuykÁkhuíkú ýusýkðPwAufy “ M°ke RáAk çk÷ðkLk Au flý ÁkkMkuBþkhufkE Ákerzík M°ke ykðu
 íþkhuíkúke ÷ðk {kxu{LkMkef heíkuíþkh Auíkuòýkufkhý fuðuítuykÁkýk {kòkEþkúkkú «lnkRLku÷ðk
 ÷kòku Áký ykòk÷ síkk íkkúke ÷ðkLke Mkk{íkk Lknª nkþ íkk «&™ ðÁwçkt[ðkzk¼PkaçkLkþu «&™Lkk
 rLkfk÷Lke «rçþk yxfe Ákzþu ykúke Ákerzík M°keLke Mkk{íkk [fkMðe ykð-Pf Au ykÁkýe rð [khpÁðík
 Ákerzík M°ke Ákh ÷kEðe Lknª, Ákhríkúðkík [eík EhbPkk rðfðÁkkuMkçððk yLkúkkúkkurLkþP tElkuòíkus
 ÷ðk Eku ykÁkýufkþo{k°k {kòkEþkúkk ykÁkðkLkAu ”

- ¼rð»P{kt flýkayuzPkk hk¼ðkLke çkçkíkkú :
- * ¶Mkk{ðík fvkçk, Mk{ks, hkBP nkðk òRyu
 ykÁkýkursð÷ku¶Mkk{ðík ÚkðkuòRyu
 - * yÁðMkzlx÷ zúk{kt, MkkRz fvk{kt, çkLkòk fvk, Èns fvk{kt [fkMýe fhðe ykð-Pf Au
 - * fke Áký M°kelkumknkP Lke sYh Lkk nkþ, Áký {k°k {kòkEþkúkkú s sYh nkþ íkus ykÁkðk
 yBÄ÷kþ {lx Mku÷ W¼rðfhðk
 - * fkpðEkykúkk{ kòkEþkúkk ykÁkðkòRyu
 - * rçknúðþh fkpðMkþk [lus fhðkLkku«Pílk fhðku ykúke M°kelkuzð÷Ák{lx Úkþu yk {kxu
 fkvLMk°÷÷k {n¥ðLkAu yk fkvLMk°÷÷k ykSyku ÁkerzíkLk ½hú økk {ktúKE þfuAu
 - * rVòz ðfoðÁkhðtsYhe Au íku s fvkLkkuLkfk÷ Úkþu fvkLkkuLkfk÷ Úkþuíkkus ðÁwfMk
 ykðþusúke Mk{sLke rðfMk «rçþk ðÁþu

- * M{ sLke hOÚke hĀk xfk çknLkkuykĀkĳk ĒhōksuykōuAu ykúke ykĀkŷučkĀus yuǾ Lke Mkkúku W¼k hñĊkLkuAu ĀkAe yuĀkkte-eMk MxþLk nkþ, fĳxonkþ funkĀMĀkx÷.
- * òøĳřík fkþç {kunkĊk sŷhe Au
- * MĊö¼çk s yrLkĊkþuAu Ēhř rsŌ÷kLk yuǾ yMkzçŌþw çkeyMkzçŌþwçknLkkLke sŷrhþkík {wçkLkk fkMkq xR®Lkøk fhĊk òRyu
- * ō÷kMk Ÿ{, rhzªøk, fhkxusĊe «ĊřřkykurĊfMkĊĊe òRyu
- * MkhfkhursŌ÷k flŷLkŷ {rn÷k rĊfkMkLke fk{økehe MkkĀkĊe òEyu íkuǾLluVhs Ākzkþ fu rsŌ÷kLke fkE M®ke ħMkkLku¼køk Lk çkLkĊe òRyu íkuçkkçkíkufilŷkŷuòøĳřík hñĊisŷhe Au íkuǾ s rĊfkMkLke sĊçkĒke rsŌ÷kflŷLke Au

ðneðxe {køkēþk

sLzh rhMkkMko Mklxh yLku {rn÷k yLku çkk α rðfkmk rð¼køkLkk Mkþwðík WÅkç {u økkkðkþe- yk çkurĒðMkeþ ìkk÷ { rpçkeh {kt rðMíkhý yrÅfkehe y {jrk¼kE ÷inkh yLku rð¼køkLkk yfkWLx ykuvMkh (fr {þLkh yLku çkk. rð.rð.Lke f [ne) sþlÿ¼kE sçkr÷þk îkhk flÿ Mkt [k÷fklu ku ðneðxe fk {økehe yLku Åkðrík yþklu ku {køkēþk Åký ykÅkðk {kt ykðþw níktl ©e sçkr÷þkMknçkLkk {íku " flÿýklu kku rnMkçke hfzo {RLxlu k ùkðkusYhe Au Ēh ðklu k yðþLk Ā÷kLk çkLkkðku òþkhuòþkhu fE ìkk÷e { økkkðþkuíktlke þkĒe çkLkkððe òRyu ìkk÷fkLkk çkÅk s økk {kuykðhe ÷ðkþ íkðk «þíLkkufhðk òRyu {þ {lx hrsMxh çkLkkððw òRyusúke òþk çknúkk y òþkhu òþk rVÓz {ktøkþk níkk, òþk fkhýkúke íktlke LkkĀ hnu ykúke flÿýLkk rnMkçk {kt Mkt [k÷fklu kíf÷eV Lkk Ākzu "

©e {kLk y {jrk¼kE ÷inkh îkhk fæ÷kf yøkíþLkk Lkykfeþ MqLkkuykÅkðk {kt ykðþk.

- (1) ìkk÷fk flÿýkuyLkursð÷k flÿýkuÅkh rLkþ {eík hks {þ ÷¼kðkusYhe Au Mkhfkh îkhk « {kryík " rLkþík Lk {þkkLkkuhks {þ " {kt s rnMkçk ÷¼ðku
- (h) Lkykfeþ Òþðnkħ ìkkhe¾Lkk ç { {kt ÷¼ðkuykð-þf Au ykúke rnMkçk fhðk {kt Mkh α ìkk hnu
- (3) ¾ [lkk yLkMkĀkLk {kt ðkw [h Mkkúkuçke÷Lkñçezký fhðw ðkw [h MkkúkuĀkøk ðkw [h hk¾ðk.
- (4) rnMkçk {kt Mkh α ìkk {kxuç { òððkusYhe Au ykúke «ú { ç {uhks {þ ÷¼ðku çkeð ç {u¾kíkðne yLku^okeð ç {u¾ [Āk^okf çkLkkððw
- (Āk) çkLFLkk ÒþðnkħkuWĀkhkík fke Āký Lkykfeþ ÒþðnkħkurððĀ÷úkeLk ¾kík {kúke s fhðk.
- (6) VMxomkeLke MkkúkuĀĀkkþe- ĀkBV÷xLkkulLk {þkk {fðku WĀkhkík ðkw [h MkkúkuLkf÷Lkñçezký fhðw
- (7) rVÓz ¾ [e {ktxe {Lkk rnMkçkuðkw [h çkLkkððk. sç {kt ìkkhe¾, ÒþĀóík, sðk- ykððkLk¼kzw økk {Lkþ Lk { ÷¼ðwþykð-þf Au rVÓzLke sþþk « {kýuy÷øk y÷øk ðkw [h çkLkkððk òRyu
- (8) sþ íkuððkxhLkku¾ [k sþ íkuððkxh {ktĀkze sðkuòRyu ykúke MkkúkkLke ykškf Mðhík sðkþe hnu

yk çkurËðMkeð íkk÷e{ rþrçkh{kt ¼køk ÷lkkh íkk÷e{kúkeoykuîkhh íkçLku{þ kikk «&™ku¾4ð÷k {Lku
yk{t°kíkkukuÅkAðk{kt ykÔPk. yk Mk{økürþrçkh{kt {knníkelktuykËkLk-«ËkLk ¾4çk s Sðík hÌku rsð÷k
fúkkLkk yk fkpðfhkuku«úkk { s ðkh {ððkLkuyðMkh Mkhfkh yLkuMkMÚkkLku{éPkúíkkuMkk{k Åkúku fkpðfhkuku
Åký íkoykusçLkk {kxufk{ fhuAuíkúkk «ríkrLkrÄykkuku{æelkuykLkË ÚkPk

yík{kt slzh rhMkkMkoMkuxh îkhh MkðarðrðÄ÷úke {rn÷k fÔPký flýkkkk fkpðfhky rð»kP rLk»ýkíkku
íkç s Mkhfkh©elkk «ríkrLkrÄykkuku¾4kh {kLkðk{kt ykÔPk

íkk ÷ e { kúke y kúke Mq [

(1) ÁkeLkkfelke økr ÷ Þkðk ÷ k, ÈknlĚ	(26) ykhíke ÈMkkE, ð ÷ Mkkz
(h) fŌÁkLkk ÁkxĚ, LkrzÞkĚ	(27) ¼kðLkk ¼è, ÁkklnçkĚh
(3) Mkbkeíkk ÁkxĚ, Ğ { íkLkøkh	(28) y { e»kk MkkĚ ffe, økkÁhk
(4) { Lke»kk sĚðk, ykÝĚ	(29) ðeyçkçkk hkÝk, ¼Y [
(Ák) fŌÁkLkk ðk½Ě k, y { ÈkðkĚ	(30) ÁkLLkk ¼è, ¼Y [
(6) yLsġ ÷ Lkk VLkkúzeÍ, Mkník	(31) ÈÞkçkk ÁkkÈrhÞk, hksfk»
(7) rLkr { íkk ¼kðMkkh, ¼Y [	(32) hkkkf ÁkxĚ, Ğ { íkLkøkh
(8) { sĚkçkntkk yðhk, y { ÈkðkĚ	(33) VkŌøkkke hkÝk, ð ÷ Mkkz
(9) rnhk { yéçkkk ffðkýe, økkÁhk	(34) yŌÁkkçkkk ¼krxÞk, hksfk»
(10) r { íkk ðġýð, ÁkkxÝ	(35) YÁk ÷ òLke, { nMkkÝk
(11) MÞĚ snkykhk, ÈknlĚ	(36) { ũ íkkÍ ðknhk, LkrzÞkĚ
(12) òøkjík A ÷ ðkzk, ÁkklnçkĚh	(37) neh ÷ hkÝk, ¼Y [
(13) rçMxe yðríkfk, ykÝĚ	(38) ¼kðLkk X ÷ h, Mkh¾¼s
(14) r { Lkkúke çkhhk», hksÁkeÁk»k	(39) RLĚġÁkxĚ, LkðMkkhe
(15) Mkrðík Mk ÷ k, ÁkklnçkĚh	(40) íkjÞ ÷ k { fðkýk, Mkh¾¼s
(16) sŌÁkk frzÞk, rðMkLkøkh	(41) hÁ- { ÈMkkE, LkrzÞkĚ
(17) Þeík ÷ ÁkkÈheÞk, hksfk»	(42) rfhy ÁkxĚ, ò { Lkøkh
(18) hks©e Ákt [k ÷, ÈknlĚ	(43) VkŌøkkke hksÁkqk, Mkník
(19) ÁŠ { çk yk [kÞ, ÁkkxÝ	(44) rç»Lkk ŌÞkMk, økkÁhk
(20) n»kkoÁkxĚ, ð ÷ Mkkz	
(21) híLkk ¼krxÞk, MkkçkhfkÞk	
(22) nũ ÷ ¥kk ÁkxĚ, LkðMkkhe	
(h3) Mkk¼ýkçkntkk «ðÁkrík, ykÝĚ	
(24) nũk { s { ũkh, ÁkkxÝ	
(25) Èúkkçkkk òuke, hksfk»	

જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટર

(જી.આર.સી.)

ગુજરાત સરકારના મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ દ્વારા જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટર (જી.આર.સી.)ની એક સ્વાયત્ત સંસ્થા તરીકે જુલાઈ ૨૦૦૩માં સ્થાપના થઈ. જી.આર.સી.નો મુખ્ય હેતુ રાજ્યની તમામવિકાસલક્ષી પ્રક્રિયાઓ અને આયોજનમાં જાતિગત સમાનતા તેમજ સમન્વયાત્મકતાનો સમાવેશ થાય તે માટે ટેકો પૂરો પાડવાનો છે. જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટર સરકારી તેમજ સ્વયંસેવી સંસ્થાઓને જાતિગત રીતે સંવેદનશીલ કાર્યક્રમો, નીતિઓ, કાયદાઓ અને યોજનાઓના આયોજન, અમલીકરણ અને મૂલ્યાંકનમાં મદદ કરે છે.

જી.આર.સી.નું ધ્યેય

જાતિગત વ્યાય, સમાનતાની પ્રસ્તુતિ અને તેના મહત્ત્વનો સ્વીકાર થાય તેમજ સમગ્રતયા વિકાસની પ્રક્રિયા અને આયોજનમાં તેનો સમાવેશ થાય તેની ખાત્રી આપવાનું છે.

જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટરની ભૂમિકા સરકાર અને સમાજના વિવિધ વર્ગોના, રાજ્યની સ્ત્રીઓના જીવનમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર લાવવાના પ્રયત્નોનું સંકલન કરવાની તેમજ રાજ્યની જાતિગત બાબતો પરની પહેલ માટે નોડલ એજન્સી તરીકે કામકરવાની છે. સરકાર તેમજ અન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા જાતિ આધારિત સમાન વ્યાય સંબંધિત શરૂ કરવામાં આવેલ પ્રયત્નો વધુ કેન્દ્રિત, કાર્યદક્ષ તથા પ્રભાવશાળી બની રહે તે માટે સલાહ તેમજ સમર્થન પૂરું પાડવાના ઉદ્દેશથી કેન્દ્રવર્તી સંસ્થા તરીકે કાર્ય કરવા જી.આર.સી. પ્રતિબદ્ધ છે. જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટર જાતિગત આયોજન, જાતિગત સંવેદનશીલતા, જાતિગત વિષયોને મુખ્ય પ્રવાહમાં લાવવા, જાતિવિષયક અભ્યાસો તેમજ ઓડિટ જેવા વિષયો પર સંસાધનો પૂરા પાડે છે તેમજ સેવાઓ આપે છે અને તે માટે રાજ્ય તેમજ બહારની સંસ્થાઓ સાથે સંકલન કરે છે. જી.આર.સી.ની મુખ્ય કામગીરીમાં સંશોધન અને હિમાયત, તાલીમ અને અમલીકરણ સહાય તેમજ માહિતીની આપ લેનો સમાવેશ થાય છે.

જેન્ડર રિસોર્સ સેન્ટર

બ્લોક નં.૧, પોલિટેકનિક કેમ્પસ, આંબાવાડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫. ગુજરાત, ભારત

ટે. : ૯૧-૦૭૯-૬૫૧૨૮૩૯૭, (ટેલિ/ફેક્સ) ૨૬૩૦૧૦૪૩

ઇ-મેઇલ : info@grcgujarat.org

website : www.grcgujarat.org